

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

25 вересня 2020 року № 107/2

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ДЛЯ ОСІБ ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

(підвищення кваліфікації)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 Спеціальна
освіта

Спеціалізація: педагогічні працівники закладів фахової передвищої,
професійної (професійно-технічної) освіти

Напрямок: створення інклюзивного освітнього середовища, особливості
(специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в
освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітню програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол від 23 вересня 2020 р. № 07).

Освітню програму затверджено Вченою радою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол від 25 вересня 2020 р. № 05) та введено в дію наказом ректора від 25 вересня 2020 р. № 107/2.

ПЕРЕДМОВА

Освітню програму розроблено проєктною групою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти згідно з вимогами законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг»; постанов Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами), від 10.07.2019 № 636 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти»; наказів Міністерства освіти і науки України від 18.10.2019 № 1310 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників для роботи в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа», від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти», а також листа МОН України від 05.08.2019 № 1/9-498.

Програма укладена на базі другого рівня вищої освіти (спеціаліст/магістр) та відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій.

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Колодич О.Б., к.психол.н., доцент, завідувач Ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти, доцент кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти РОШПО;

2. Прокопчук Н.В., методист Ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні положення

Освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти, розроблена на основі сучасної державної освітньої політики та стратегії реформування системи освіти.

Актуальність полягає в необхідності підготовки педагогічних працівників закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти до роботи в інклюзивному освітньому середовищі в контексті сучасного розуміння інклюзивної освіти, змін в українському законодавстві, виконання державою основних міжнародних зобов'язань.

Інклюзивна освіта, як безумовне право кожної дитини на доступну і якісну освіту, є не лише ознакою демократичності суспільства, а й міжнародним зобов'язанням країни з часу ратифікації Україною Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та Факультативного протоколу до неї. У статті 24 цього документа зазначається, що члени-учасники Конвенції повинні забезпечити інклюзивну освіту на всіх рівнях. Окрім цього, забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя є однією із глобальних цілей сталого розвитку на період до 2030 року, яка стоїть на порядку денному для усіх країн світу, у тому числі й України.

Урахування системних засад процесу розвитку професійної компетентності педагогічних працівників закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти дає можливість будувати зміст підвищення кваліфікації в системі післядипломної освіти як цілісний, динамічний процес, що забезпечує реалізацію поставленої мети у вигляді зростання рівня професійної компетентності за різними напрямками діяльності означених фахівців.

Із компетентнісним та системним методологічними підходами тісно пов'язані синергетичний та акмеологічний. Саме синергетика враховує специфіку змінних систем, до яких належить і педагогічна система, що продукує нові знання й професійні вміння; людина, здатна до саморозвитку в таких системах, є також синергетичним суб'єктом. Система післядипломної освіти як синергетичний суб'єкт формування професійної компетентності уможливорює збалансування самоорганізуючих впливів як із боку слухачів, так і викладачів, результатом чого й стають зміни в структурі та змісті професійної компетентності працівників закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти.

Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти як синергетичний процес має на меті виведення кожного з фахівців педагогічної сфери у системі післядипломної освіти до нових професійних вершин, що

методологічно окреслюються акмеологічним підходом. Цей підхід ґрунтується на теорії професійного поступу особистості, що має ознаки вершинних досягнень, передбачає розквіт професійних знань і здібностей в обраній професійній діяльності тощо. Тому акмеологія об'єднує всі обґрунтовані вище методологічні підходи до проблеми розвитку професійної компетентності педагогічних працівників закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти у системі післядипломної освіти, оскільки означена система покликана забезпечити досягнення професійного «акме» у розвитку своєї фахової компетентності, на засадах синергетики, в набутті досвіду професійної діяльності як системного явища.

1.2. Цільова аудиторія

Педагогічні працівники закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти.

1.3. Мета програми

Оволодіння педагогічними працівниками закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти знаннями щодо концептуальних засад інклюзивної освіти, системи державно-громадського управління з питань інклюзивної освіти, особливостей психофізичного розвитку здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, основних принципів і технологій організації освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти; підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності відповідно до вимог професійного та освітнього стандартів, забезпечення надання психолого-педагогічної допомоги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами, надання методологічної допомоги педагогічним працівникам та батькам, забезпечення системного кваліфікованого супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, знання типових освітніх програм, основних напрямів державної політики у галузі освіти, усвідомлення запитів громадянського суспільства, працедавців, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.

Освітня програма забезпечить наступні результати навчання:

знання та розуміння сучасних тенденцій розвитку інклюзивної освіти;

проведення корекційної, компенсаційної та реабілітаційної роботи зі здобувачами освіти з особливими освітніми потребами;

готовність до впровадження сучасних освітніх технологій, методик, інтерактивних форм навчання, методів та засобів освітнього і корекційно-реабілітаційного процесів, складання, виконання та коригування індивідуальних навчальних планів здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

здатність до проєктування векторів навчання, виховання, реабілітації та соціальної адаптації кожної дитини, надання консультативно-просвітницької допомоги батькам здобувачів освіти, насамперед із особливими освітніми потребами.

1.4. Профілі базових компетентностей фахівців

Головна ідея підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти полягає в

забезпеченні індивідуально-особистісного та професійно-діяльнісного самовдосконалення слухачів на основі активізації їхньої базової освіти, набутого професійного та життєвого досвіду відповідно до індивідуально-особистісних інтересів, соціальних запитів держави щодо ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

Профілі базових компетентностей педагогічних працівників закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань розвитку інклюзивної освіти:

професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального та інклюзивного середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню здобувачів освіти, здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів сучасної школи;

компетентність у сфері концептуальних засад інклюзивної освіти (знання та розуміння концепцій і принципів інклюзивної освіти; розуміння широкого контексту інклюзивної освіти як освіти для усіх без винятку; уміння проявляти толерантне ставлення до осіб з особливими освітніми потребами на основі поваги до індивідуальних особливостей та недопущення дискримінації);

психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я здобувачів освіти, здатність сприяти творчому становленню та їхній індивідуалізації;

компетентність щодо закономірностей та вікових особливостей здобувачів освіти, у тому числі здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (знання закономірностей розвитку у різних вікових періодах; знання індивідуальних методів навчання задля забезпечення цілісного розвитку особистості; володіння базовими знаннями щодо використання Міжнародної класифікації функціонування обмеження життєдіяльності та здоров'я в освіті для забезпечення змін в освітньому процесі);

компетентність у сфері організації інклюзивного освітнього середовища (уміння виявляти і усувати бар'єри у навчанні здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; знання способів диференціації, адаптації і модифікації навчального змісту, методів викладання; уміння використовувати принципи універсального дизайну в освітньому процесі);

предметна (фахова) компетентність – знання навчального предмету, фахових методик, технологій навчання.

Знання і розуміння	теоретичних основ інклюзивної освіти з урахуванням основних напрямів державної політики у галузі освіти та запитів громадянського суспільства; основ надання психолого-педагогічних, корекційно-
---------------------------	---

	розвиткових послуг здобувачам освіти з особливими освітніми потребами та забезпечення їх системного кваліфікованого супроводу; концептуальних засад педагогіки партнерства.
Розвинені вміння	організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проектування, оцінювання тощо); діагностувати освітній процес і складати індивідуальні освітні маршрути, індивідуальні програми розвитку для становлення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами як особистості; відбирати необхідні форми організації освітнього процесу, які б задовольняли освітні потреби здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; використовувати спеціальні освітні та фахові техніки управління освітнім процесом здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; забезпечувати командну роботу при реалізації інклюзії; взаємодіяти з батьками здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.
Диспозиції (цінності, ставлення)	формування професійно-педагогічної позиції, потреби у самовдосконаленні; формування усвідомленого розуміння основних положень інклюзивної освіти; дитиноцентризм, цінність особистості; готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток; рефлексія власної професійної практики.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Зміст та обсяг освітньої програми

Зміст освітньої програми враховує особливості професійної діяльності педагогічних працівників закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти, а також перспективи розбудови інклюзивного освітнього простору і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямами державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікацій, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

2.2. Форма та структура освітньої програми

Освітня програма передбачає очну (зокрема, з використанням технологій дистанційного навчання) форму навчання.

Навчання організовується шляхом проведення:

інтерактивних лекцій;

тематичних дискусій;

практичних занять (семінарів, практикумів, тренінгів, майстер-класів тощо);

контрольних заходів (організаційно-настановне заняття, конференція з обміну досвідом).

Обсяг освітньої програми складає 30 годин (1 кредит ЄКТС).

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти за напрямом «Створення інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами» заочною формою навчання (30 аудиторних годин)

Назви модулів і тем	Форма навчання			Усього
	Лекція, дискусія	Практичне заняття	Контроль	
Модуль 1. Організаційні аспекти утворення інклюзивного освітнього простору в закладах освіти				

Тема 1.1. Інклюзивна освіта: суть завдання і принципи. Основні міжнародні та національні документи, що регламентують інклюзивну освіту в Україні	2			2
Тема 1.2. Використання Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я при розробленні рекомендацій педагогам і батькам	2			2
Тема 1.3. Організаційні засади інклюзивного навчання у закладах фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти	2			2
Усього годин за модулем	6			6
Модуль 2. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти				
Тема 2.1. Створення інклюзивного освітнього середовища та забезпечення психолого-педагогічного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами		2		2
Тема 2.2. Диференційований підхід до розроблення освітньої програми, оцінки та контролю якості знань здобувачів освіти з особливими освітніми потребами		2		2
Тема 2.3. Команда психолого-педагогічного супроводу: склад, основні завдання і функції членів команди. Співпраця з місцевою громадою: роль інклюзивно-ресурсних центрів у наданні додаткової підтримки		2		2
Тема 2.4. Формування індивідуального навчального плану здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, моніторинг його виконання та корегування	2			2
Усього годин за модулем	2	6		8
Модуль 3. Комплексний психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами				
Тема 3.1. Трирівнева модель підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання: роль ІРЦ і команди психолого-педагогічного супроводу у наданні додаткової підтримки		2		2

Тема 3.2. Психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу у закладах фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти	2			2
Тема 3.3. Забезпечення особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу асистентом майстра виробничого навчання, асистентом викладача		2		2
Тема 3.4. Основні ролі, завдання та функції асистента майстра виробничого навчання, асистента викладача в інклюзивній групі. Ділова документація у роботі асистента майстра виробничого навчання, асистента викладача. Робота у єдиній команді. Спільне викладання		2		2
Тема 3.5. Індивідуальна програма розвитку (ІПР) як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами та забезпечення додаткових потреб в освітньому процесі. Адаптації та модифікації освітніх програм		2		2
Тема 3.6. Особливості розвитку та підтримки здобувачів освіти із розладами аутичного спектру		2		2
Усього годин за модулем	2	10		12
Модуль 4. Діагностичний				
Організаційно-настановне заняття			2	2
Конференція з обміну досвідом			2	2
Усього годин за модулем			4	4
Усього	10	16	4	30

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1.

Організаційні аспекти утворення інклюзивного освітнього простору в закладах освіти

Тема 1.1. Інклюзивна освіта: суть завдання і принципи. Основні міжнародні та національні документи, що регламентують інклюзивну освіту в Україні

Сутність і зміст поняття «інклюзивна освіта». Інклюзивна освіта як забезпечення права на освіту для кожної дитини. Еволюція розуміння інвалідності: основні моделі (благочинна, медична, соціальна). Аналіз змісту понять «виключення», «сегрегація», «інтеграція», «інклюзія». Відмінності між інтеграцією (медична модель) та інклюзією (соціальна модель). Завдання і принципи інклюзивної освіти. Конвенція ООН про права дитини. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. Визначення інклюзивної освіти через призму основних міжнародних документів: Саламанська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у сфері освіти осіб з інвалідністю, рекомендації ЮНЕСКО 2008 р. (міжнародна конференція з питань освіти), Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Концепція «Безпечна школа» (ЮНІСЕФ), «Індекс інклюзії», Цілі сталого тисячоліття на період до 2030р. Переваги інклюзивної освіти для усіх учасників освітнього процесу: дітей з особливими освітніми потребами та їхніх однолітків, батьків дітей з особливими освітніми потребами, педагогів, керівників закладів освіти, місцевих громад і суспільства в цілому. Основні бар'єри на шляху до впровадження інклюзивної освіти: фізичні, інформаційні, інституційні, ментальні.

Законодавство України щодо забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на якісну інклюзивну освіту. Укази Президента України у сфері інклюзивної освіти. Основні положення Постанов Кабінету Міністрів України, що регламентують особливості організації інклюзивного освітнього процесу у закладах дошкільної і загальної середньої освіти. Накази Міністерства освіти і науки України щодо організації інклюзивного навчання.

Тема 1.2. Використання Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я при розробленні рекомендацій педагогам і батькам

Сучасна біопсихосоціальна модель розуміння інвалідності: інвалідність як динамічна взаємодія між станом здоров'я людини, навколишнім середовищем і особистими характеристиками людини. Глобальна мета МКФ. Рівні використання МКФ: індивідуальний рівень (оцінювання функціонування, спільна мова для комунікації між різними фахівцями, самооцінювання рівня функціонування); інституційний рівень (планування навчальних програм, планування ресурсів, покращення якості надання послуг); соціальний рівень

(розвиток соціальної політики, оцінювання потреб, оцінювання якості універсального дизайну). Структура МКФ: домени активності та участі дитини, структури та функції організму; фактори навколишнього середовища, особистісні чинники. Основні поняття «активність», «участь», «обмеження активності», «обмеження можливості участі». Основні сфери життєдіяльності дитини. Використання МКФ в освітньому процесі.

Основні домени МКФ: навчання і застосування знань, загальні завдання і вимоги, комунікація, мобільність, турбота про себе, побутове/сімейне життя, міжособистісна взаємодія, головні сфери життя (гра), життя в громаді.

Тема 1.3. Організаційні засади інклюзивного навчання у закладах фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти

Організаційні засади інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти незалежно від форми власності та підпорядкування з метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на здобування якісної професійної (професійно-технічної) освіти. Особливості прийому осіб з особливими освітніми потребами на навчання до закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування. Створення інклюзивного освітнього середовища та забезпечення психолого-педагогічного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Організація території закладу професійної (професійно-технічної) освіти, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил.

Забезпечення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами необхідними спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку згідно з типовим переліком, затвердженим МОН.

Модуль 2.

Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти

Тема 2.1. Створення інклюзивного освітнього середовища та забезпечення психолого-педагогічного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами

Ресурсне забезпечення потреб інклюзивної освіти: нормативно-правове, програмно-методичне, інформаційне, матеріально-технічне. Подолання соціальних бар'єрів і страху у свідомості педагогів. Створення універсального дизайну та розумних пристосувань у закладах освіти, що має на меті забезпечення особистісно-орієнтованого навчання, в якому може реалізуватися та досягти ситуації успіху кожна дитина, незалежно від її можливостей (адаптація і модифікація навчальних програм, навчальних матеріалів, методики їх подачі, адаптація і модифікація оцінювання навчальної діяльності, тощо);

Впровадження педагогіки партнерства, яка передбачає спілкування всіх учасників навчального процесу, їх командну взаємодію на досягнення

результату, що веде до встановлення сприятливого соціального та емоційного клімату в колективі. Створення безбар'єрного фізичного простору.

Тема 2.2. Диференційований підхід до розроблення освітньої програми, оцінки та контролю якості знань здобувачів освіти з особливими освітніми потребами

Концепції, орієнтовані на індивідуальний підхід у процесі навчання в інклюзивному освітньому середовищі (теорія множинного інтелекту; концепція, орієнтована на освітні потреби здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; концепція універсального дизайну). Диференційований та універсальний підходи у навчанні здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Сутність традиційного інтенсивного навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Методики на основі підходу «Навчання у співробітництві». Стратегії когнітивного навчання в інклюзивному освітньому середовищі.

Тема 2.3. Команда психолого-педагогічного супроводу: склад, основні завдання і функції членів команди. Співпраця з місцевою громадою: роль інклюзивно-ресурсних центрів у наданні додаткової підтримки

Забезпечення психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами. Склад команди психолого-педагогічного супроводу, основні завдання і функції членів команди. Розроблення індивідуального навчального плану особи з особливими освітніми потребами, моніторинг його виконання та корегування за потреби. Підготовка педагогічних працівників закладу професійної (професійно-технічної) освіти та соціальних працівників, волонтерів до роботи з особами з особливими освітніми потребами. Методична допомога педагогічним працівникам закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Інформаційно-просвітницька діяльність щодо формування позитивного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами. Співпраця із закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями тощо з метою організації волонтерської роботи, спрямованої на підтримку осіб з особливими освітніми потребами.

Тема 2.4. Формування індивідуального навчального плану здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, моніторинг його виконання та корегування

Зміст та обсяг навчально-виробничого процесу, строк навчання визначаються для здобувачів освіти з особливими освітніми потребам освітніми програмами та робочими навчальними планами закладу професійної (професійно-технічної) освіти, які за потреби можуть бути адаптовані для отримання знань, умінь та навичок відповідно до індивідуального навчального плану згідно з індивідуальною програмою розвитку. Корекційно-розвиткові освітні програми, які застосовуються для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами. Особливості дотримання вимог стандартів у сфері професійної

(професійно-технічної) освіти здобувачами освіти з особливими освітніми потребами, які забезпечується з урахуванням їх індивідуальних психічних, інтелектуальних, фізичних, сенсорних можливостей та у такій формі, яка для кожного здобувача є найбільш оптимальною.

Модуль 3.

Комплексний психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами

Тема 3.1. Трирівнева модель підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання: роль ІРЦ і команди психолого-педагогічного супроводу у наданні додаткової підтримки

Професійний профіль педагога в інклюзивній освіті: основні сфери компетентностей (відповідно до Європейської агенції з питань спеціальної та інклюзивної освіти). Спостереження педагогів як один із важливих способів оцінювання розвитку і поведінки усіх здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Роль спостереження для з'ясування потенційних труднощів у навчанні для окремих здобувачів освіти з особливими освітніми потребами .

Команда психолого-педагогічного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в у сфері професійної (професійно-технічної) освіти: основні завдання і функції (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018р. № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»), її роль у забезпеченні додаткової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами та педагогам (2-ий і 3-ій рівні підтримки).

Роль ІРЦ у наданні додаткової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами та педагогам. Особливості співпраці з командою психолого-педагогічного супроводу.

Тема 3.2. Психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу у закладах фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти

Надання рекомендацій та підтримки в організації освітнього процесу. Розроблення та моніторинг виконання індивідуального навчального плану; організація індивідуальних консультацій. Забезпечення системної психологічної допомоги особам з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу, в тому числі їх соціально-психологічної їхня адаптації до освітнього середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти;

Заходи щодо соціальної та соціально-побутової підтримки осіб з особливими освітніми потребами, у тому числі надання інформації та допомоги при улаштуванні в гуртожиток, отриманні різних видів державної допомоги, технічних засобів реабілітації, а також організації волонтерської служби.

Тема 3.3. Забезпечення особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу асистентом майстра виробничого навчання, асистентом викладача

Сучасний стан професійної підготовки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Основні моделі формування професійної компетентності учнівської молоді з особливими освітніми потребами з числа осіб з порушеннями розумового розвитку, з розладами спектру аутизму, з порушенням мовлення, слуху, зору, емоційно-вольової сфери, опорно-рухового апарату у закладі професійної (професійно-технічної) освіти. Теоретичне обґрунтування організаційних і педагогічних умов організації професійного навчання учнівської молоді з особливими освітніми потребами за професіями відповідно до нозологій учнів та ступеню їх функціональних обмежень. Опрацювання основних критеріїв, показників та рівнів формування професійних компетентностей учнів, слухачів закладу професійної (професійно-технічної) освіти з особливими освітніми потребами із професій

Тема 3.4. Основні ролі, завдання та функції асистента майстра виробничого навчання, асистента викладача в інклюзивній групі. Ділова документація у роботі асистента майстра виробничого навчання, асистента викладача. Робота у єдиній команді. Спільне викладання

Організаційно-педагогічні умови діяльності асистента майстра виробничого навчання, асистента викладача в інклюзивній групі. Участь асистента викладача у складанні індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами. Асистент викладача як член команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Ділова документація у роботі асистента майстра виробничого навчання, асистента викладача. Робота у єдиній команді психолого-педагогічного супроводу. Моделі спільного викладання.

Тема 3.5. Індивідуальна програма розвитку (ІПР) як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами та забезпечення додаткових потреб в освітньому процесі. Адаптації та модифікації освітніх програм

Індивідуальна програма розвитку як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Нормативно-правове забезпечення індивідуальної програми розвитку. Структура індивідуальної програми розвитку. Послідовність створення індивідуальної програми розвитку для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Визначення потенційних можливостей та потреб здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Розробка індивідуальної програми розвитку. Індивідуальний навчальний план. Індивідуальна навчальна програма. Реалізація індивідуальної програми розвитку. Функції та обов'язки членів команди психолого-педагогічного супроводу. Моніторинг реалізації індивідуальної програми розвитку, перегляд та внесення змін.

Тема 3.6. Особливості розвитку та підтримки здобувачів освіти із розладами аутичного спектру

Основні орієнтири корекції психічного здоров'я здобувачів освіти з розладами аутичного спектру, фізичного та соціального контакту, а також можливості адаптації до освітнього середовища і вимогам сучасного суспільства. Основні принципи роботи з здобувачів освіти з розладами аутичного спектру; оволодіння методами діагностики, корекції, допомоги та супроводу.

Організація психокорекційних занять із здобувачів освіти з розладами аутичного спектру. Особливості організації простору та стратегічні орієнтири вирішення проблеми навчання, розвитку та соціалізації здобувачів освіти із розладами аутичного спектру.

Модуль 4. Діагностичний

Організаційно-настановне заняття

Реєстрація слухачів. Організація та проведення вступного інструктажу з охорони праці. Ознайомлення з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Надання рекомендацій щодо вибору теми конференції з обміну досвідом.

Конференція з обміну досвідом

Організація обговорення педагогічних інновацій, елементів нових технологій навчання, що сприяють розвитку професійної компетентності працівників закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти.

Рефлексія освітньої програми підвищення кваліфікації фахівців закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти.